

Consell
de l'Audiovisual
de Catalunya

***Tractament en els teleinformatius de la mort
d'una mare i les dues filles a Caldes de Malavella***

***Valoració del Consell de l'Audiovisual de Catalunya
(aprovada en la sessió del 16 d'abril de 2008)***

Amb data 22 de febrer de 2008, en Josep Maria Dilme Ferrer, president de l'Associació de Mares i Pares d'Alumnes (AMPA) del CEIP Sant Esteve de Caldes de Malavella, va trametre una queixa al Consell de l'Audiovisual de Catalunya sobre el tractament que alguns mitjans de comunicació van donar al cas de la mort d'Esperança Cortés i de les dues filles a la mateixa localitat.

La queixa es completa amb un comunicat signat per 112 persones en què es denuncia "l'espectacle mediàtic que durant dos dies varen muntar les televisions davant de la casa de l'Esperança" i que "nosaltres i les nostres famílies vàrem ser assetjats per reporters histèrics *provistos* de càmeres i micròfons a la recerca de declaracions". El comunicat també es pregunta "què han fet els mitjans amb els seus desplegaments tan excessius per restituir la memòria de l'Esperança? La televisió pública catalana hi ha dedicat 15 segons. Millor això que res. Però veiem, un cop més, que un desgraciat accident no ven tant com les suposicions que varen difondre amb tanta profusió".

El Consell de l'Audiovisual de Catalunya ha analitzat tota la informació emesa sobre el cas en els teleinformatius de TV3 el 23 i 24 de desembre de 2007, en els quals va aparèixer la notícia ("Troben mortes una dona i les dues filles a casa seva a Caldes de Malavella. Sembla que la dona ha mort les nenes, de quatre i nou anys, i després s'ha suïcidat. Fa pocs mesos va morir el marit"), i el 12 de febrer de 2008, en què s'informa que la mort de les tres dones va ser accidental (intoxicació per monòxid de carboni). S'han analitzat també els informatius de TVE a Catalunya, 8tv i Barcelona TV (vegeu l'informe i l'annex). De l'anàlisi de les dades se'n desprenen les conclusions següents:

1. Hi ha una desproporció evident entre la durada de les notícies emeses sobre la troballa dels cadàvers i les notícies que rectifiquen la primera versió dels fets sobre la base de les conclusions de l'informe toxicològic. Les primeres informacions apareixen en titulars i en posició predominant dintre dels informatius, cosa que no succeeix amb la informació derivada de l'informe toxicològic.
2. Les fonts d'informació utilitzades són sobretot les policials, les de l'ajuntament i les dels veïns de la població.
3. En la presentació de la notícia de les morts (titulars i veu en off) no s'evita la tendència a dramatitzar i a elevar a titulars les hipòtesis en condicional de la mateixa informació sobre uns fets verificats de manera insuficient.

El Consell de l'Audiovisual entén que l'emissió de les notícies d'un cas tan dramàtic i que afecta la imatge i la memòria de persones concretes que ja no es poden defensar, no ha estat del tot acurada ni ha tingut en compte l'esperit de la legislació ni les recomanacions del mateix Consell relatives al tractament de les tragèdies personals ni el codis deontològics de referència. D'acord amb això, el Consell vol fer arribar a tots els prestadors de serveis les observacions següents:

1. És recomanable no utilitzar com a fonts d'informació les opinions de persones que especulen sobre la qüestió sense massa fonament. En les *Recomanacions sobre el tractament informatiu de tragèdies personals*, es diu explícitament: "Sempre que sigui possible és aconsellable prescindir d'aquella informació rutinària o supèrflua que no afegeix valor informatiu o que pot resultar lesiva en la privadesa dels afectats" (núm. 5).
2. Cal evitar l'espectacularització de les notícies, especialment si fan referència a tragèdies personals. En les mateixes *Recomanacions* abans esmentades es llegeix: "Resulta recomanable, en el tractament de les tragèdies, evitar qualsevol mena d'efectes i recursos que tenen una funció preferentment espectacularitzadora".
3. Un cop constatat que la informació de la primera notícia no es corresponia amb la realitat, atès sobretot que podia malmetre la imatge d'una de les persones afectades, incapaç ja de defensar-se personalment, era

prescriptiu donar a la notícia sobre l'informe toxicològic el mateix relleu i importància, en ordre i en èmfasi, que es va donar a la primera versió del cas. La responsabilitat dels mitjans respecte a la veracitat de les informacions s'ha de manifestar sobretot en casos com aquest, que exigeixen alguna mena de rectificació. És el que es desprèn de l'esperit de la legislació sobre el dret de rectificació.

4. Aquestes recomanacions del Consell concorden també amb allò que estableix el *Codi Deontològic* de la professió periodística a Catalunya (criteris segon i tercer) tant pel que fa a “difondre únicament informacions fonamentades, evitant en tot cas afirmacions o dades imprecises i sense base suficient que puguin lesionar o menysprear la dignitat de les persones” com a “rectificar amb diligència i amb tractament adequat a la circumstància, les informacions –i les opinions que se'n derivin– que s'hagin demostrat falses i que, per tal motiu, resultin perjudicials per als drets o interessos legítims de les persones i/o organismes afectats, sense eludir, si calgués, la disculpa, amb independència d'allò que les lleis disposin al respecte”.

A la vista de les consideracions anteriors, el CAC sol·licita dels mitjans audiovisuals que extremin les precaucions a l'hora de contrastar les notícies, evitin prendre per vàlida una única font i corregeixin des del mateix mitjà qualsevol incidència que s'hagi pogut produir especialment si pot afectar el dret de les persones a la seva imatge.